

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. IV. Aliud argumentum pro neceßitate luminis intrinseci.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

dispositionis, sicut calor disponit ad ignem. Et hoc probabile censet Suarez hic, lib. 2. c. 15. num. 25. Et Granada 1. p. tract. 4. d. 6. sect. 3. n. 12. citatque quosdam ex antiquioribus. Ratio vero est: cum enim visio sit forma ex accidentalibus nobilissima, congruum videtur, ut hoc habeat præ reliquis accidentibus, quod scilicet dispositio aliqua ejusdem ordinis, seu supernaturalis ei respondeat; nulla autem ad hoc munus assignari aptior potest, quam lumen gloriæ.

SECTIO TERTIA.

Vtrum divinitus produci possit visio sine lumine inherente, seu per auxilium Dei extrinsecum.

I. *Ad visionem eliciendam requiritur connaturaliter lumen intrinsecum.*

DIVINITUS, inquam, nam connaturaliter videtur requiri lumen seu qualitas intrinseca; sicut enim anima in naturalibus, quia est potentia radicalis, seu essentia in ordine naturæ, petit potentias proximas intrinsecas, nempe vel identificatas, in sententiâ eas non distinguente ab animâ, vel saltem physicè unitas, in distinguente; ita cum gratia sit intrinseca animæ, & per modum naturæ & essentia in ordine supernaturali, connaturaliter petere videtur potentias etiam suas omnes intrinsecas. Unde sicut reliqua operationum supernaturalium principia habet intrinseca, nempe habitus infusos, ita, cum sit etiam radix seu semen gloriæ, petit similiter principium illius operationis intrinsecum.

II. *Sententia ad visionem requirens essentialiter lumen intrinsecum.*

Multorum sententia est, ad visionem eliciendam necessarium esse principium aliquod intrinsecum, vel permanens, quale est lumen illud, quod beati jam habent in cælo, vel transiens, quale dicunt aliqui Moysi, & S. Paulo infusum fuisse, si viderint Deum in via: cum enim, inquit, hæc visio non esset futura permanens & perpetua, nec principium illius erat permanens, intrinsecum tamen. Ita Thomistæ aliqui Cajetanus, Ferrera, Bannez, Soto, Navaretus, & alii nonnulli.

III. *Pro principiis potest visio per concursum extrinsecum.*

Contraria tamen sententia videtur mihi multò probabilior, posse scilicet Deum per concursum extrinsecum supernaturalem elevare animam ad eliciendam visionem beatificam, sine ullo principio intrinseco, præter ipsam animam. Ita recentiores communiter: Suarez hic, l. 2. de Attrib. negativis, cap. 16. num. 5. Vasquez hic, disp. 46. cap. 2. Molina prima parte, a. 5. d. 1. Valen. hic, punct. 3. Arrubal, Salas tract. 2. disp. 5. sect. 4. Tannerus, prima parte, d. 2. q. 6. dub. 3. n. 12. Erice d. 47. c. 2. Maratus hic, d. 12. Granada, d. 6. sect. 4. n. 19. Alarcon tract. 1. disp. 3. sect. 4. Gamach, q. 12. c. 5. & ex antiquis Scotus, Durandus, Paludanus, & alii.

IV. *Deus non minus suppleri potest concursum causarum supernaturalium, quam naturalium.*

Ratio est: Quia sicut potest Deus per suum concursum supplere causalitates aliarum causarum secundarum, ita & luminis; nec enim minus potens est Deus, ut causa supernaturalis, quam naturalis. Confirmatur: Visio, prout procedit à lumine, non est vitalis, ut fatentur omnes, cum lumen non sit potentia vitalis; ergo ut procedit à lumine, non petit esse ab intrinseco; ergo concursus extrinsecus facere potest in visione id præcisè, quod facit lumen; ergo cum Deus eminenter contineat lumen, potest per se supplere illius efficaciam. Confirmatur secundò: nam juxta probabiliorè sententiam de potentia obedientiali latâ, applicare potest Deus concursum suum lapidi, vel aquæ, aut rei alteri naturali cuicunque ad visionem, gratiam,

R. P. Comptem Theol. Scholast. Tom. 1.

&c. producenda: Ergo à fortiori applicare concursum suum ad intellectum poterit, cum minor sit in eo improprio. Confirmatur tertio: Deus potest per se solum sine intellectu, & lumine producere visionem, ergo à fortiori simulcum intellectu; difficilius enim est supplere duas causas, quam unam tantum, & facilius est ut Deus tanquam causa particularis producat unam formalitatem in objecto, quam duas, aut plures.

Dices primò: Potentia vitalis compleri debet per principium intrinsecum, cum compleri debeat conformiter ad suam naturam; natura autem illius est, ut actus procedat à principio intrinseco; ergo non potest visio procedere à principio extrinseco. Respondeo distinguendo primum antecedens, si compleatur ut vitalis, concedo antecedens; si sub aliâ ratione, nego: intellectus autem per lumen non completur in ratione principii vitalis, sed supernaturalis, aut alterius rationis; totam enim rationem principii vitalis habet intellectus, seu anima, à se; ratio autem principii supernaturalis formaliter non consistit in aliquo intrinseco. Unde negatur etiam ultima consequentia; visio enim, quæ vitalis, non exigit lumen, sed intellectum; lumen autem ad summum respicit ut supernaturalis est, aut ut taliter supernaturalis.

V. *Intellectus per lumen non completur in ratione vitalis, sed supernaturalis.*

Deces secundò: non esse impossibile ut causa aliqua in agendo dependeat essentialiter à forma intrinsece inherente; ergo intellectus potest hoc modo dependere à lumine. Contrà: nec est impossibile ut causa aliqua non dependeat essentialiter in operando à forma inherente; ergo pari jure inferre possumus, intellectum posse sine hujusmodi qualitate inherente operari; nec enim est major ratio pro unâ possibilitate vel impossibilitate, quam pro aliâ. Contrà secundò, non videtur impossibile accidens aliquod, quod, ut agat, petat essentialiter unionem cum subjecto; non tamen propterea rectè quisquam intulerit, ea quæ de facto existunt, esse ejusmodi.

VI. *Non requiritur, ut causa in operando non dependeat à principio inherente.*

SECTIO QUARTA.

Aliud argumentum pro necessitate luminis intrinseci.

DICES itaque tertio: nisi intellectus ad producendam visionem requirat lumen sibi unitum, sequetur sufficere, si lumen à Deo per concursum creativum conservaretur intimè præsens intellectui, sicut sufficit similis conservatio creativa, ut species Eucharisticæ operentur, sed hoc dici non potest; sic enim, si Angelus, vel anima beata, ut naturaliter potest contingere, esset intimè præsens dæmoni, hic haberet lumen gloriæ sufficienter sibi applicatum ad eliciendam visionem beatam, nam ad hoc ut lumen operetur, non requirit per nos unionem intrinsecam, sed hic habet extrinsecam, cum extrinsece applicetur dæmoni; ergo in hoc casu haberet dæmon principia visionis beatificæ, & connaturaliter posset esse beatus in actu primo; quod tamen non parvum videtur inconveniens.

I. *Præcipua ratio adhibenda ad visionem requiritur lumen intrinsecum.*

Respondet quispiam non habere eum concursum Dei paratum, & consequenter non omnia principia. Contrà: ubi omnia particularia, & ex parte causæ secundæ ponuntur, non potest connaturaliter deesse concursus universalis; nec enim magis sine violentia negare potest Deus concursum universalem causis secundis supernaturalibus, ubi omnia ex parte causæ secundæ ponuntur, quam naturalibus. Respondet aliquis secundò: habe-

II. *Prima responsio inefficax.*

*Alia respon-
sio insuffi-
cient.*

re cum quidem principia omnia visionis, qua requiruntur ex parte potentiae, non tamen ex parte objecti; Deus quippe non applicat se per modum objecti; cum enim non nisi liberè id praestet, potest non praestare. Contrà; positis omnibus ex parte potentiae requisitis, Deus non potest connaturaliter non applicare omnipotentiam suam ad concurrendum instar speciei: sicut enim, si visio hæc fieret per speciem impressam creatam, non posset Deus connaturaliter non speciem illam producere, & infundere potentiae; ita & modò positis omnibus ex parte potentiae requisitis, concurrere debet Deus per modum speciei: nec enim, quando potentia est completa, magis videtur Deus negare posse speciem, quam concursum universalem, ubi causa secunda est ad agendum expedita, ut proximè dictum est.

III.
*Tertia res-
ponso non
solvens diffi-
cultatem.*

Respondet aliquis tertio: cum lumen ponatur intrinsecè unitum Angelo, dæmoni autem solum extrinsecè, seu intimè præsens; sicut ad Angelum peculiari modo ob unionem physicam spectat ipsa entitas luminis, ita & illius operatio; unde in dæmone nihil operabitur. Contrà: licet peculiariter spectet lumen ad Angelum, cum tamen habeat vim operandi in dæmone, cur non operabitur? quod autem vim habeat operandi, patet; secundum nos enim sufficit sola assistentia extrinseca, & intima præsentia, nec exhauritur tota ejus activitas in Angelo: sicut enim idem intellectus exercere potest diversas operationes cum diversis habitibus, ita & idem habitus cum diversis intellectibus; & in materialibus idem ignis, aut calor in pluribus subjectis producit plures effectus numero distinctos, imò ignis calorem in se & passis vicinis, licet non minus, imò magis intrinsecus sit, quoad primum effectum, quam lumen Angelo; nihil enim magis intrinsecum, quam idem sibi.

IV.
*Vera respon-
sio.*

His itaque responsionibus relictis, ad argumentum dico, ad summum probare, non posse Deum producere visionem, nisi lumen intrinsecè inhaereat intellectui, vel animæ, sicque necessarium esse lumen inhaerens veluti quandam dispositionem requisitam, sine qua non possit, connaturaliter factum, produci visio in animâ, ut in fine sectionis secundæ dictum est: defectu cuius dispositionis, dæmones visionem nequeunt producere. Sic in naturalibus non raro videmus contingere, in quibus connaturaliter induci nequit forma substantialis, ignis exempli gratiâ, in subjectum, nisi positus in eo prius quibusdam dispositionibus. Hinc tamen non sequitur, licet Deus non possit supplere locum luminis, in ratione informantis, non tamen propterea non posse in ratione efficientis: & sicut potest formam substantialem sine ullâ dispositione in subjectum introducere, ita & visionem sine lumine disponente.

V.
*Lumen in-
haerens est
dispositio
connaturali-
ter ad vi-
sionem re-
quisita, non
essentialiter.*

Quamvis ergo connaturaliter produci nequeat visio, nisi lumen tanquam dispositio insit animæ, aut Angelo, hoc tamen non est dispositio ita essentialiter requisita, ut divinitus nequeat contrarium contingere: nec enim sine maximè urgente ratione restringenda est divina Omnipotentia, neque ponenda major dependentia rerum à se invicem, quam sit necesse; omnia autem inconvenientia sufficienter salvantur, si dicatur, ad hoc ut visio producat in anima, requiri connaturaliter, ut lumen ei insit: sicut enim ut dixi, solus defectus dispositionis naturalis impedire potest quò minus forma naturalis producat, ita & defectus solius dispositionis supernaturalis poterit impedire, quò minus produci queat forma supernaturalis. Imò

etiam in naturalibus, non solum ad formam substantialem, sed accidentalem requiritur interdum aliqua dispositio, & accidens disponit ad accidens: sic secundæ qualitates supponunt primas, lux diaphaneitatem &c. & omnia accidentia materialia quantitatem, ergo & aliqua accidentia supernaturalia possunt requirere alia tanquam dispositiones in subjecto ad sui existentiam. Si autem hoc de ullo dici possit, maximè de visione beatificâ, quæ cæteris perfectior dicitur, & finis in ordine supernaturali.

Quando verò S. Thomas 2. 2. q. 275. & q. 13. de verit. ar. secundo, & alibi dicit, *Divinam essentiam ab intellectu creato videri non posse, nisi prius mutetur, ac disponatur per lumen inhaerens*; Unde & S. Paulo, ut in hac vitâ Deum ad brevetempus videret, infusum ei ad hoc docet fuisse lumen intrinsecum; his, inquam, locis, ut rectè ait P. Grano d' hic, disp. 6. sect. 4. num. 22. solum loquitur de lege ordinariâ, non quid fieri queat per divinam potentiam.

VI.
*Mens Dicitur
Angelicis
circa neces-
sitate lumen
inhabere
venis.*

SECTIO QUINTA.

Vtrum ratione supernaturalitatis præcisè, requiratur lumen.

QUÆSTIO est, utrum actus visionis, quæ supernaturalis est præcisè, requirat non solum speciem supernaturalem, vel Deum supernaturaliter concurrentem ex parte objecti, sed etiam lumen supernaturale, aut concursum aliquem actuum supernaturalem tenentem se ex parte potentiae, & supplementem locum luminis; vel utrum sufficiat intellectus solus cum specie supernaturali, vel Deo per modum objecti concurrente.

P. Suarez hæc, lib. 2. cap. 15. quem plurimi sequuntur ex recentioribus, ait, ratione supernaturalitatis in visione reperte, ita requiri lumen, vel aliud principium tenens se ex parte intellectus, ut sine illo effectus supernaturalis produci nullo modo possit.

Arguit primò num. 4. quia in fide, & aliis virtutibus, requiri videmus principium aliquod supernaturale in potentia. Contrà: disparitas est aperta; nam juxta P. Suar. d. 16. de Fide, cap. 10. non sunt in intellectu species supernaturales, sed naturales objecti Fidei: unde non est mirum, requiri principium supernaturale ex parte intellectus, alioqui in causâ adæquatâ actus supernaturalis, nullum esset principium supernaturale, quod implicat.

Arguit secundo: juxta fidem ad actus supernaturales eliciendos non sufficit gratia excitans, seu illuminatio prævia, sed insuper requiritur gratia adjuvans, seu auxilium supernaturale actu concursus simul cum potentia, & actum unâ cum illâ coëfficiens. Respondetur, latam esse disparitatem; ibi enim nullum aliud est principium supernaturale efficiens; hæc autem supponimus, objectum, vel speciem impressam supernaturalem, physicè concurrere ad visionem hanc supernaturalem, unde effectus completè invenit in causâ adæquatâ principium correspondens omni formalitati, quam in se continet: ergo præcisè ratione supernaturalitatis, nisi aliud interveniat, non est necessarium lumen, aut aliud principium ex parte intellectus. Sicut si ipsa illustratio, seu gratia excitans concurreret effectivè, non esset necessarium aliud principium supernaturale actionis: neque enim ratione supernaturalitatis præcisè requiritur in causâ adæquatâ nisi unum principium supernaturale,

I.
*Status quo
est.*

II.
*Opinio re-
quiritur ab-
solutum in
intellectu.*

III.
*Aliud est de
Fide, aliud
de visu.*

IV.
*Cur gratia
excitantem
requiritur
gratia ad-
juvans.*

Arguit